

УДК 76.01:7.037:766

ОБ'ЄКТ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ ЯК ПРОЦЕС: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТУ ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

БОРИСОВА Світлана

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка,
Тернопіль, Україна

svitlana.borysova@gmail.com

Розглянуто зміну уявлень про об'єкт графічного дизайну в умовах цифрової трансформації та розвитку сучасного інформаційно-комунікаційного середовища. Обґрунтовано доцільність процесуального підходу до осмислення об'єктів графічного дизайну, які наразі частіше функціонують як динамічні, адаптивні та відкриті комунікативні структури. Проаналізовано вплив цифрових медіа, сценаріїв використання та взаємодії з користувачем на формування результату діяльності дизайнера. Визначено ключові ознаки процесуальності об'єктів графічного дизайну: варіативність, контекстуальну залежність, інтерактивність і здатність до оновлення. Показано, що процесуальне розуміння об'єкта зумовлює зміну професійної ролі дизайнера та критеріїв оцінювання результатів його діяльності.

Ключові слова: об'єкт графічного дизайну, цифрове середовище, процесуальний підхід, візуальна комунікація, користувачька взаємодія.

ВСТУП

У сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі графічний дизайн перестає бути фіксованим, статичним результатом діяльності фахівця й дедалі частіше сприймається як динамічний процес взаємодії з медіа, технологіями та користувачами. Це зумовлено стрімким розвитком цифрових платформ, мультимедійних середовищ і гібридних форматів комунікації, що розширюють межі традиційних об'єктів графічного дизайну та змінюють очікування від результату дизайнерської діяльності. Такий підхід корелює із системним баченням графічного дизайну як складного явища в інформаційно-комунікативному просторі, де дизайн функціонує як комунікаційна система між продуктом та аудиторією [1]. Подібне бачення узгоджується з положеннями сучасних теорій дизайну, у межах яких дизайн інтерпретується як процес створення смислів, взаємодії та досвіду, а не лише як формоутворення.

ПОСТАНОВКА МЕТИ

Традиційне уявлення про об'єкт графічного дизайну як завершений продукт (плакат, буклет, логотип) недостатньо відображає сучасні тенденції розвитку візуальної комунікації. У цифрову епоху об'єкт графічного дизайну – це процесуальне утворення, що модифікується відповідно до сценаріїв використання, медіа-платформ і технологічних можливостей. Такий підхід потребує переосмислення сутності об'єкта графічного дизайну через призму

його функціонування у часі та взаємодії з аудиторією, що окреслює мету дослідження: усталити сутнісні характеристики об'єкта графічного дизайну як процесу та визначити тенденції, що впливають на його переосмислення. Запропонований у дослідженні підхід дозволяє уточнити наукове розуміння об'єкта графічного дизайну, розглядаючи його як результат проєктної діяльності і процесуальне утворення в системі візуальної комунікації, що формується у взаємодії з медіасередовищем та користувачем.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

У сучасних умовах розвитку цифрових технологій відбувається суттєва трансформація уявлень про результат дизайнерської діяльності. Якщо в традиційній парадигмі результат розглядався як завершений, статичний об'єкт (друкована продукція, знак, візуальна композиція), то нині він дедалі частіше постає у вигляді динамічного візуального утворення, здатного змінюватися залежно від умов функціонування. Ця трансформація зумовлює зміщення акценту з формально-композиційних характеристик на сценарій використання об'єкта, логіку взаємодії з користувачем та здатність дизайну адаптуватися до різних середовищ і форматів подання. У такому контексті форма перестає бути самоціллю й набуває інструментального значення, підпорядкованого комунікативним і функціональним завданням. Одним із способів осмислити процесуальність об'єкта є сценарний підхід, що розглядає об'єкт графічного дизайну через призму ситуації використання, цільових дій користувача та технологічних умов. Сценарії використання дозволяють виставити параметри, у яких об'єкт функціонує, і підкреслити його змінну сутність залежно від контексту. Це узгоджується з розумінням графічного дизайну як проєктно-художньої діяльності, де результат формується не лише у студії, а «в полі» – під впливом зовнішніх чинників, умов взаємодії та медіасередовища.

У результаті об'єкт графічного дизайну розглядається не ізольовано, а як елемент комунікативного процесу, у межах якого відбувається передача візуальної інформації, формування смислів і взаємодія між дизайнером, медіа та аудиторією, що дозволяє осмислити результат діяльності як змінний, відкритий до інтерпретації та розвитку. Таке трактування розширює традиційні уявлення про об'єкт графічного дизайну та дозволяє розглядати його як відкриту комунікативну структуру, здатну до розвитку, трансформації та повторної інтерпретації в різних контекстах використання.

У сучасних дослідженнях підкреслюється, що дизайн – це не тільки про створення видимого візуального продукту, а творча діяльність, що передбачає взаємодію з контекстом, аудиторією та технологіями в процесі розробки. Цей процес містить мистецький компонент (форма, композиція), змістовий (комунікація, семіотика), що визначають ефективність дизайну у конкретних сценаріях використання [2]. Такий підхід співзвучний з розумінням дизайну як нелінійного, відкритого процесу, в якому результат формується в процесі взаємодії концепції, контексту та користувацького досвіду.

Одночасно сучасна цифрова трансформація викликає зміщення акцентів у дизайн-практиці: у цифрових медіа об'єкт графічного дизайну постає адаптивним, здатним до оновлення, варіювання, що проявляється у збільшенні ролі інтерактивних UI/UX-продуктів, анімації, адаптивних

брендингових систем, які змінюють свою форму відповідно до платформи чи пристрою. Таке переосмислення об'єкта як процесуального утворення знаходить підтвердження в сучасних підходах до формування дизайну як творчої діяльності, що включає взаємодію між творчістю, технологіями та комунікаційними цілями [3]. Отже, графічний дизайн слід розглядати як процес, у якому об'єкт формується поступово, змінюється залежно від середовища використання та потреб споживача, і в якому результат є засобом комунікації.

Таким чином процесуальність об'єкта графічного дизайну розуміється як поєднання часової змінності, адаптивності до середовища, інтерактивної взаємодії з користувачем та відкритості до подальших трансформацій. Аналітичне узагальнення сучасних тенденцій дає підстави виокремити низку ознак, що характеризують процесуальність об'єктів графічного дизайну [4]. Однією з ключових є змінність і варіативність візуального рішення, коли об'єкт не має єдиного фіксованого вигляду, а існує у множинності версій, варіацій або станів. Важливою ознакою процесуальності є також залежність об'єкта від цифрового середовища та платформи, у межах яких він функціонує. Особливості інтерфейсу, технічні параметри носія, формат подання інформації визначають зовнішній вигляд об'єкта, характер його сприйняття. Процесуальний характер об'єктів графічного дизайну виявляється в можливості їх оновлення, модифікації та масштабування, що дозволяє підтримувати актуальність візуальних рішень у динамічному інформаційному просторі, та залученості користувача до формування кінцевого вигляду об'єкта.

У межах процесуального підходу об'єкт графічного дизайну доцільно розглядати як відкриту систему, що формується на перетині візуального, інформаційного та технологічного компонентів, у якій кожен компонент впливає на характер функціонування та сприйняття дизайнерського результату. У цьому аспекті результат дизайнерської діяльності не обмежується окремим артефактом, а постає як сукупність взаємопов'язаних елементів.

Застосування процесуального підходу до осмислення об'єктів графічного дизайну має низку важливих наслідків для професійної діяльності дизайнера. Передусім відбувається розширення меж професійної ролі, коли дизайнер виступає як творець форми, проєктувальник сценаріїв взаємодії та координатор комунікативних процесів. Процесуальне розуміння об'єкта графічного дизайну зумовлює також зміну критеріїв оцінювання результату проєктування: окрім естетичних і композиційних характеристик, особливого значення набувають адаптивність, функціональність, здатність до розвитку та ефективність комунікації з користувачем.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження встановлено, що в умовах цифрової трансформації графічний дизайн наразі меншою мірою може розглядатися як сукупність статичних візуальних об'єктів і дедалі більше постає як динамічний, процесуальний феномен. Об'єкт графічного дизайну набуває змінного, відкритого характеру, функціонуючи в межах різних медіа, платформ і сценаріїв взаємодії з користувачем. Процесуальний підхід дозволяє осмислити результат проєктування як елемент комунікативної системи, в якій форма, зміст і технології перебувають у постійній взаємодії. Ключовими ознаками

сучасних об'єктів графічного дизайну є варіативність, адаптивність, залежність від контексту використання та можливість оновлення й розвитку. Таке розуміння об'єкта зумовлює зміну професійної ролі дизайнера, розширюючи її до проєктування сценаріїв взаємодії та управління комунікативними процесами, а також потребує перегляду критеріїв оцінювання дизайнерського результату з урахуванням його функціональної та комунікативної ефективності. Таким чином, процесуальний підхід формує підґрунтя для формування подальших трендів у розвитку графічного дизайну, зокрема гібридизації об'єктів графічного дизайну, інтеграції різних медіа та посилення взаємозв'язку між дизайном, технологіями й користувацьким досвідом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Удріс-Бородавко Н. Системний підхід до вивчення явища графічного дизайну. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2025. №1. С. 199–208. DOI: 10.32782/uad.2025.1.22
2. Кравченко О. Мистецька спрямованість та наукова сутність графічного дизайну в контексті дизайн-освіти. *Теорія та практика дизайну*. 2025. №35. С. 285–292. DOI: 10.32782/2415-8151.2025.35.29
3. Вітчінкіна К. Дизайн як творча діяльність: аналіз тотожності термінів «Графічний дизайн» та «Дизайн візуальних комунікацій». *Moderní aspekty vědy: svazek XLII mezinárodní kolektivní monografie*. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2024. С. 286–298. <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/14702>
4. Борисова С. Тенденції у підготовці графічних дизайнерів: професійна сфера, фахові компетентності, об'єкти дизайну, цифрові технології. *Філософські, культурологічні та педагогічні проблеми підготовки майбутніх дизайнерів: монографія*. Полтава, 2024. С. 90–120. <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10963>

BORYSOVA S.

GRAPHIC DESIGN OBJECT AS A PROCESS: CURRENT TRENDS IN RECONSIDERING THE RESULT OF DESIGN ACTIVITY

The paper examines the transformation of perceptions of the graphic design object in the context of digital transformation and the development of the contemporary information and communication environment. The relevance of a process-oriented approach to understanding graphic design objects is substantiated, as such objects increasingly function as dynamic, adaptive, and open communicative structures. The impact of digital media, usage scenarios, and user interaction on the formation of design outcomes is analyzed. The key characteristics of the processual nature of graphic design objects are identified, including variability, contextual dependence, interactivity, and the capacity for renewal. It is demonstrated that a processual understanding of the design object leads to a transformation of the designer's professional role and the criteria for evaluating design outcomes.

Key words: *graphic design object, digital environment, process-oriented approach, visual communication, user interaction.*